

nedsätta. *Grymhet f-r segrens ära. Passionen f-r ofta människans förnuft. F. sin ära genom dåliga handlingar.* — *b) Vida öfverträffa. Nu uppträdde en man, som genom sitt snille f-de alla sina föregångare.* — *Syn. Se Öfverträffa.* — *Fördunklande, n. 4. o. Fördunkling, f. 2.*

FÖRDUNSTA, fördunnsta, v. a. 1. 1) Genom afdunstning försvinna. Säges om flytande ämnen. — 2) (fig.) Småningom upphöra, försvinna. *Ryklet om ett krig f-de småningom.* — *Fördunstning, f. 2.*

FÖRDYSTRÄ, fördy'strä, v. a. 1. Göra dyster. *Denna olyckliga händelse f-de konungens sinne, under de sednare dagarna af hans lif.* Brukas icke gerna med person till objekt. — *Fördystrande, n. 4. o. Fördystring, f. 2.*

FÖRDÄCK, fö'r'dä'ck, n. 5. Däcket i fören af ett fartyg.

FÖRDÄMMA, fö'r'dä'mma, v. a. 2. Sätta dam före, till skydd. *Se Dam, II, 1.* — Äfv. *Dämma för* ell. *före.* — *Fördämmande, n. 4.*

FÖRDÄMNING, fö'r'dä'mning, f. 2. 1) Handlingen, då man fördämmer. — 2) Vall, uppkastad, byggd till skydd emot vatten (flod, vågor, öfversvämning).

FÖRDÄMNING, fö'r'dä'mning, f. 2. (fortif.) Stängsel för en mina, att dess verkan icke må taga sin riktning åt öppningen.

FÖRDÄRF, **FÖRDÄRFVA**, m. fl., se *Förderf*, &c.

FÖRDÖLJA, v. a. 2. (böjes som *Dölja*) *Se Dölja, Förborga.* Har sällan person till objekt. *Vara någon behjelpig i f-nde af tjuvgods. F. en hemlighet. Berget f-dolde dem för fiendens ögon. F. något för en person, hålla det hemligt, ej omtala det för honom.* — *Syn. Se Dölja.* — *Fördöljande, n. 4.*

FÖRDÖMA, fördö'ma, v. a. 2. 1) Döma till helvetets straff. Säges i denna mening endast om Gud. *Herren f-mer de obotfärdige.* — *Gud f-me!* antingen ensam eller med objekt, brukas som ett svordomsuttryck, svarande mot det engelska: God dam! o. det svenska: Gud förbanne! *Gud f-me mig! F-me mig (Gud)!* groft svordomsuttryck, t. ex.: *Gud f-me mig, är det icke sant!* — *Syn. Förkasta.* — 2) Göra förtjent af helvetets straff. *Hans brottsliga, lastbara lefnad f-mer honom.* — 3) Anse eller förklara en person värd helvetets straff. *Dessa sanätiska menniskor f. alla dem, som icke bekänna deras tro.* Man säger äfv.: *Hans eget samvete f-mer honom.* — 4) Anse eller förklara högst straffvärd, i grund förkasta, ogilla. *Jag kan icke annat än f. ett sådant uppförande. F. lasten. F. all oduglighet och allt fusk.* — *Syn. Se Ogilla.*

FÖRDÖMANDE, n. 4. Handlingen, då man fördömer; händelsen, omständigheten, att någon eller något fördömes.

FÖRDÖMD, part. pass. af *Fördöma*. Brukas, likasom *Förbannad*, ofta i adjektiv mening, och har då samma betydelse som detta ord. — Substantivt säges: *De f-e, ogudaktiga menniskor, som för sina synder blifvit dömda till helvetets straff.*

FÖRDÖMELIG, se *Fördömlig*.

FÖRDÖMELSE, f. 5. 1) *Se Fördömande.* — 2) (teol.) *Den eviga f-n, de fördömdes eviga tillstånd i helvetet.* (Fig. fam.) *Vara i samma f., vara underkastad samma svårighet, nöd, vara i samma trångmål, knipa, vara lika illa daran.*

FÖRDÖMLIG, a. 2. 1) Värd att af Gud fördömas. — 2) I högsta grad förtjent af ogillande.

En f. vandel. F-t lefnadssätt. Den f-a fyllerlasten. — *Syn. Lastbar, Lastvärd, Klandervärd, Straffvärd, Fördömd.*

FÖRDÖMLIGHET, f. 5. Egenskapen att vara fördömlig.

FÖRDÖMLIGT, adv. På ett fördömligt sätt. *Lefva, uppföra sig f.*

FÖRE, fö're, n. sing. Vägarnes beskaffenhet för vägförande. Brukas mest i samma mening som *Slädföre*, men bildar äfv. sammansättningen *Vagnsföre*. I fråga om huldön säger man vanligtvis *Väglag*, hvilket äfven omfattar *Slädföre*. *Godt, dåligt f.*

FÖRE, fö're, prep. 1) (i fråga om rum) *Se Framför, 1. Gå, stå, sitta f. någon.* — 2) (i fråga om tid) Brukas, för att utmärka, att någonting är, varit eller tillkommit, innan person eller sak tillkommit, inträffar, infaller, o. s. v. *Det skedde f. hans tid, f. kriget, f. den tiden. Ingen författare f. honom har nämt det. Tiden f. syndafloden.* — Ingår, under förestående bemärkelser, i sammansättning med en mängd ord, isynnerhet verber, såsom: *Förebygga, förekomma, föregå, föremål, m. fl.* — *Adv. 1) Se Framföre, 1. Gå, rida, åka f.* — 2) *Klockan går f.,* visar en tid, som är sednare än den rätta.

FÖREBJÄRE, fö're---, m. 5. — **JERSKA**, f. 1. En, som faller förbön för någon. *Christus är vår f. hos Gud.* — *Syn. Förespråkare.*

FÖREBILD, fö'rebi'lld, m. 5. 1) (egentl. mindre brukt.) Bild, efter hvilken man tecknar, målar eller skulpterar. — 2) Föremål, som tjenar till efterbildning. — 3) Föremål, händelse, hvarigenom beskaffenheten af ett föremål eller en händelse i en sednare tid antydes, eller hvarmed dessa sednare öfverensstämma. — 4) (teol.) Säges om inrättningar och handlingar i Gamla Testamentets tid, hvarigenom Messias' lefnadshändelser och gerningar antydes.

FÖREBILDA, v. a. 1. (teol.) Utgöra förebild till något. — Part. akt. *Förebildande* brukas nästan adjektivt. — *Förebildande, n. 4. o. Förebildning, f. 2.*

FÖREBOMMA, se *Förbomma*.

FÖREBRINGA, v. a. 1. o. 2. (böjes som *Bringa*) 1) Anföra (bem. 4). *F. skäl, bevis. Hvad har du att f. till ditt försvar, till din ursäkt?* — *Syn. Se Anföra.* — 2) *Se Förete.* — *Förebringande, n. 4.*

FÖREBRÄ, v. a. 2. Yttra tadel till någon för af honom begången förbrytelse, förseelse, fel o. s. v., i afsigt att hos honom väcka ånger eller blygsel. *F. en något. Han f-dde henne, att hafva vållat hans undergång.* — *Syn. Före-hålla, Förebita, Före-kasta, Tillvita; Banna, Banna upp, Gifva bannor, Bannas på.* — *Förebräende, n. 4.*

FÖREBRÄELSE, f. 5. 1) Yttrande af tadel till någon för af honom begånet fel. *Jfr. Förebrå. Göra någon f-r.* — 2) Innehållet af så beskaffadt yttrande. *En så kränkande f. är högst orämlig.* — *Syn. Förevitelse, Tillvitelse, Bannor.*

FÖREBRÄELSEVIS, adv. I form af, såsom förebräelse. *F. nämna något.*

FÖREBUD, n. 5. Tecken, hvaraf på förhand slutas till något, som skall komma att ske. *Ett godt, elakt f. F. till en sjukdom. Få f. om något.* — *Syn. Tecken, Förelöpare.* [— båd.]

FÖREBYGGA, v. a. 2. 1) (mindre brukt.) *Se Förbygga, I.* — 2) (fig.) *Se Förekomma. F. en olägenhet. Detta måste för framtiden f-s.* — *Syn. Se Hindra.* — *Förebyggande, n. 4.*